

NEPAL

Maandag 26 januari '99. Het verbaasd me dat het landschap tot aan de grens van Nepal totaal vlak is. Ik had er zelfs een paar foto's kunnen nemen die je zo in een boek over het Hollandse rivierenlandschap had kunnen plaatsen. In de bus vanuit Varanasi zitten op een paar toeristen na alleen Nepalezen. Wat opvalt is ze dat veel vrolijker zijn dan de Indiase mensen. Met name de vrouwen zitten veel te lachen.

Als we in het donker om 8 uur in de grensplaats Sunauli aankomen moet het visum nog even geregeld worden in een klein kantoor waar we bij kaarslicht de benodigde formulieren in mogen vullen. Binnen 10 minuten heb ik het visum in m'n paspoort staan. Het is toch wel erg handig dat je dit gewoon aan de grens kunt regelen. Ook het wisselen van Indiase voor Nepalese roepees en het verzilveren van Travellers Cheques kan nog om 10 's avonds in het hotel. De Nepalese roepie is ruim 3 cent

waard en de klok mag weer een kwartier extra vooruit gezet worden. Als jullie om 6 uur nog liggen te slapen is het hier al 10.45 uur. Officieel is het hier zelfs al 2056 omdat er een andere jaartelling wordt gehanteerd. Nieuwjaar valt ergens half april. Er staat me dus nog een feest te wachten!

Pas als we de volgende ochtend al ruim een uur onderweg zijn zie ik de

eerste bergen in de verte opdoemen. Het valt me op dat hier veel minder troep op straat ligt, de doorgaande wegen veel beter zijn en de mensen minder opdringerig dan in India. Een verademing dus!

Chitwan National Park De laatste 6 km naar het National Chitwan Park in het zuiden van Nepal leggen we per Landrover af omdat we door een rivier heen moeten. In het toeristendorp Sauraha zijn nauwelijks toeristen wat het afdingen op een kamer in het 'Green Peace Jungle Resort' erg makkelijk maakt. Ik betaal maar een derde van de normale prijs. Ik voel me inderdaad een beetje in de jungle want in de tuin hebben drie echte olifanten hun onderdak. Vanaf een terras aan de Rapti-rivier heb je een prachtig uitzicht. Er waden de hele dag 'locals' door de ondiepe rivier met zware bossen olifantsgras op hun rug. Dit spul lijkt meer op bamboe en is taai en sterk. Het wordt voornamelijk als bouw materiaal voor huizen en hutten gebruikt.

De laatste jaren mogen de grassnijders nog maar een periode van 10 dagen het park in om in die korte tijd zoveel mogelijk gras te snijden. Deze maatregel is om het leven in het park zoveel mogelijk ongestoord te laten. In die 10 dagen wordt er door ongeveer 70.000 mensen zo'n 8 à 10.000 ton gras gekapt. Niet zelden komen daarbij mensen om die aangevallen worden door neushoorns, beren of tijgers. Tijdens de

olifantsafari die ik gedaan heb, heb ik tot mijn grote teleurstelling maar één 'Rhino' vanuit de verte gezien, maar wel een hele ploeg grassnijders die vanwege diezelfde neushoorn in een boom waren gevlucht. Vanaf mijn veilige plaats op de olifant was het wel een komisch gezicht. Het leek wel een kerstboom vol met gekleurde ballen!

De volgende dag steken we met zijn vijven (2 gidsen, 2 Canadese meiden en ik) in een houten kano de rivier over om een 'jungle'wandeling te maken. Een van de gidsen vertelt wat we moeten doen als we respectievelijk een neushoorn, een beer of een tijger op ons pad vinden. Voor de eerste moet je een boom inklimmen (dat wist ik al!), of als de boom te dik is, er omheen rennen. De beer moest je op zijn neus proberen te slaan. Omdat ik het grootst was mocht ik dat wel doen. En voor de tijger hoefde je niet bang te zijn mits ze geen jong bij zich had, dan kon je er op je gemak foto's van maken. Gevoel voor humor kun ik onze twee gidsen in ieder geval niet ontzeggen. Op het moment dat we geritsel hoorden stonden we alle drie stijf van de schrik. 'Wat zou het zijn? Een rhino, een beer of een tijger?' Gelukkig was het maar een hert. Uiteindelijk hebben we geen gevaarlijke beesten gezien, of het moeten de twee krokodillen zijn geweest die op de oever lagen te zonnen. Wel wisten de gidsen veel te vertellen over het herkennen van sporen en uitwerpselen. Al met al toch de moeite waard.

Het 'Elephant Breeding Centre' was ook de moeite waard. Hier worden de olifanten gefokt en getraind. Er zijn 4 jonge olifantjes van 6 tot 12 maanden oud die je van heel dichtbij kunt bekijken. De jongste staat toevallig net bij zijn moeder te zogen. Als ze 2 jaar zijn worden ze een jaar lang getraind. De slimsten doen het in 6 maanden. Dan zijn ze klaar om met toeristen op hun rug door het park te kunnen lopen. Op het terras ontmoet ik twee vrouwen waarvan er een toevallig uit.....Dordrecht komt. Wat kan de wereld toch klein zijn. Alle drie voelen we ons de rijke Westerlingen als we van achter ons bier naar de zwoegende grassnijders zitten te kijken die met 80 tot 100 kg gras op hun rug uit de rivier de oever op klimmen. Om ons geweten een beetje te sussen verzinnen we allerlei manieren waarmee we indirect toch voor een deel van het inkomen van deze mensen zorgen. Onder andere door de 'bungalows' die van dit gras voor de toeristen worden gebouwd. Inmiddels zijn er meer toeristen aangekomen die allemaal op het terras van de ondergaande zon zitten te genieten. En dan, vlak voor de zon helemaal wegzakt komen er quasi nonchalant 7 olifanten aanlopen om ten overstaan van het volle terras even een bad in de rivier te nemen. De 'ohhhs' en 'ahhhs' zijn niet van de lucht en zoals natuurlijk ook de bedoeling was gaan een aantal mensen meteen een dure olifantsafari boeken. Perfect getimed!

Kathmandu Na drie dagen Chitwan reis ik in vijf uur met de bus naar het op 1370 meter hoogte gelegen Kathmandu. Het is hier laagseizoen maar ik sta versteld van het aantal toeristen dat hier in de winter is. Van een Engelsman die hier al acht jaar woont en werkt hoor ik dat het de warmste en droogste winter in 30 jaar is. Overdag 25 graden, als het bewolkt is wat minder. Ook is hier weer van alles te koop in de supermarkt in de straat waar ik voor 80 roepes een kamer heb. Ze hebben er zelfs een soort Hollandse kaas. Verder zijn er tientallen winkels waar je voor een paar centen je hele bergsportuitrusting bij elkaar kunt kopen. De meeste artikelen zijn goede immitaties van de gerenomeerde merken. Dan heb je nog de vele bureautjes waar trekkings en rafttochten kunt boeken, kaart- en boekwinkels, muziekwinkels, tientallen Internet-shops en honderden hotels en restaurants, de een nog gezelliger

dan de ander. Mijn favoriet is het 'New Orleans Café' waar ze blues- en jazzmuziek draaien en er 's avonds drie kampvuren in het tuinrestaurant branden. Tot zover Nepal, er volgt meer!!

Brief van Vincent uit Nepal (17 april 1999). Joke Tepas, bedankt voor het tikwerk. De lijst met vrijwilligers wordt steeds langer!!

Vanuit Kathmandu bezoek ik de twee andere koningssteden. De boeddhistische stad Patan is met zijn 2600 jaar de oudste stad van Nepal. Je vindt er tempels met schitterend verfijnd houtsnij- en beeldhouwwerk en het mooiste museum dat ik ooit gezien heb. Het is ondergebracht in het oude koninklijk paleis en laat alles zien dat met het boeddhisme te maken heeft. Ook neem een kijkje in een Tibetaans vluchtelingendorp waar men o.a. een weverij heeft staan. De andere koningsstad is het hindoeïstische Bhaktapur. Deze authentieke autovrije stad is vrijwel onaangetast door de moderniteiten van deze eeuw en lijkt daardoor op een groot openluchtmuseum waar je uren doorheen kan dwalen. Vooral als je de kleinere steegjes induikt waan je een paar eeuwen terug

Pokhara Na een bijna vruchteloze poging om vanuit Nederland via New York geld over te laten maken naar de Grindley's bank in Kathmandu verlaat ik deze toch wel gore stad richting het 200 km. westelijk gelegen Pokhara. Kathmandu heeft de afgelopen 10 jaar een explosieve groei doorgemaakt waardoor het geteisterd wordt door een adembenemende luchtverontreiniging. Als je na een dagje sightseeing je neus snuit is je zakdoek meteen zwart. Ook je kleren zien er na een paar dagen niet meer uit! Pokhara daarentegen heeft veel minder verkeer en lijkt meer op een vakantieoord, gelegen aan het prachtige niet door motorboten geteisterde Phewameer.

Ook is hier een filiaal van de Grindley's bank waar ik uiteindelijk toch nog mijn geld kan opnemen. Het gaat niet allemaal van een leien dakje omdat op de telex uit New York mijn voorletters zijn weggevallen. Gewapend met een speciaal entry-pasje mag ik in het heilige der heiligen bij de directeur uit komen leggen dat ik inderdaad V.P.T. Tepas ben. Als ik de trap weer afloop willen een paar Nepali weten wat ik daarboven nu te doen had. Ik hou het erop dat de directeur en ik samen een lunch hadden, de mannen in verbazing achterlatend.

Na een trekkingpermit van de overheid en een entrypermit voor het Annapurna Conservation Area geregeld te hebben pak ik op 17 februari mijn rugzak voor een 9-daagse tocht naar het Annapurna Base Camp (ABC) op 4200 m. De tas met spullen die ik niet nodig heb voor de trek kan ik achterlaten in het hotel. Voor de eigenaar is dit natuurlijk een garantie dat je na de trek minimaal weer 1 of 2 nachten in zijn hotel slaapt.

De eerste paar uur moet ik weer even wennen aan het lopen met de rugzak maar daarna heb ik al bijna niet meer in gaten dat ik het ding om heb, de omgeving slokt bijna al mijn aandacht op. Maar ook de lokale bevolking die je in de kleine gehuchten tegenkomt zorgen voor de nodige afleiding. B.v. vrouwen die in grote rieten manden op hun rug brandhout of groenten vervoeren, mannen die met 2 ossen en een houten ploeg hun akkers bewerken en kinderen die spelen met een ijzeren hoepel die ze met een stok voor zich uit laten rollen. Blijkbaar vinden ze mijn telescopische

wandelstokken ook wel interessant, want soms pakken ze ze beet en lopen gezellig een paar meter met me mee.

Omdat het gebied behoorlijk toeristisch is, zijn de lodges vrij luxe voor Nepalese begrippen. Tijdens de eerste paar dagen in de lager gelegen gebieden kun je zelfs nog douchen. Het water wordt opgewarmd door zonnepanelen! De keuken biedt westers eten tot en met goede pizzas toe. Maar ik vind het nationale gerecht Dahl Baht, gekookte rijst met linzen en groenten ook zeer goed binnen te houden. Een groot voordeel is ook dat je altijd een tweede keer opgescheept wordt.

In de hoger gelegen hutten kun je alleen nog "douchen" m.b.v. een "Bucket" warm water. Het lijkt primitief maar je went er snel genoeg aan. Ook het verwarmingssysteem in de eet\zitruimte werkt primitief maar doeltreffend. Je zit met zijn allen aan een grote tafel met aan de randen dunne dekens vastgemaakt die je op je bovenbenen legt. Onder de tafel staat een benzinebrander te snorren of een bak met hete kolen te gloeien. Binnen een mum van tijd heb je het bloedheet.

Na 3 dagen van klimmen en af en toe weer dalen loop ik op 2600 meter het zogenaamde Annapurna Conservation Area Project binnen. Kort gezegd zorgt de ACAP voor erosiebestrijding. Er mag in dit gebied niet op hout gestookt worden en ook voor andere doeleinden mag er geen hout gekapt worden. Er wordt op benzinevergassers gekookt. In tegenstelling tot wat de Nepalezen gewend zijn wordt het afval verzameld en verbrand of afgevoerd. Om deze organisatie draaiende te houden betaalt iedere trekker die het Annapurnagebied betreedt 1000 roepees (30 gulden). Dit is de entrypermit die al eerder genoemd werd.

Boven de 3000 m. hoogte wordt aangeraden niet meer dan 300 meter per dag te klimmen om langzaam te acclimatiseren en daarmee hoogteziekte te voorkomen. Soms hoef je dan maar enkele uren te lopen om die hoogte te overbruggen. De rest van de dag kun je dan heerlijk luieren. Beter is 't om die dag zonder rugzak nog 300 meter hoger te klimmen, minimaal een uur op die hoogte te verblijven om vervolgens weer 300 meter af te dalen. Dit bevordert het acclimatiseren. Als je lak hebt aan deze regels en 'even' snel de berg op denkt te klimmen loop je 't risico ernstig ziek te worden. Ieder jaar overlijden er zelfs 'n paar trekkers aan deze ziekte in het Annapurnagebied.

Op de dag dat ik het laatste traject naar het ABC loop begint het halverwege zacht te sneeuwen. 'Als het maar niet doorzet want dan kan ik het spoor niet meer volgen' denk ik nog. Als ik na anderhalf uur het Base Camp op 4200 meter hoogte bereikt heb kan ik me warmen bij de grote eettafel. Vijf minuten later begint het zwaar te sneeuwen. Net op tijd binnen dus! Er zijn verder alleen 3 Canadezen en de eigenaar\kok van de lodge. We doden de tijd met het drinken van liters thee, het wegwerken van enorme hoeveelheden eten, lezen en het vertellen over onze reiservaringen.

In m'n slaapkamer is het koud. De waterfles naast mijn bed is 's nachts stijf bevroren. Een probleem waar alle hoogslapers mee kampen is het feit dat je 's nachts altijd 'n keer moet plassen. Je moet dan echt even moed verzamelen om je behagelijke warme slaapzak te verlaten en door de vrieskou naar het buitentoilet te gaan. Ik neem me dan altijd voor om 's avonds minder te drinken, maar op grote hoogte behoor je per 1000 meter extra hoogte, één liter vocht extra per dag naar binnen te werken vanwege de droge lucht. Op deze hoogte dus vier liter meer dan dat je normaal al drinkt. Kortom, 't plassen blijft een probleem. Misschien neem ik de

volgende keer een urinaal mee!

De volgende ochtend staan we vroeg op om de zonsopkomst te zien. Het ABC dat in 1970 door een Engelse expeditie werd gesticht voor de beklimming van de ruim 8000 meter hoge Annapurna I is aan alle kanten omgeven door toppen van 7000 meter en hoger. Het lijkt een enorm amfitheater van sneeuw/ijs-muren.

Om 6.45 uur verlichten de eerste zonnestrallen de witte toppen en al snel zijn de grauwe bergwanden veranderd in de grootste helwitte reflexieschermen ter wereld. Ook de bergwanden aan de schaduwzijde 't amfitheater worden daardoor diffuus verlicht. De sneeuwbrillen komen te voorschijn en er wordt kwistig met "sunblock" gesmeerd. Later op de dag kom ik twee Hollandse jongens tegen die enorme blaren in hun gezicht hadden. Ze waren vergeten zich in te smeren.

Rond een uur of tien is het al zo warm dat iedereen zijn kleren begint af te pellen totdat we alleen nog in een korte broek en een T-shirt rondlopen. Na de lunch beginnen we weer af te dalen omdat we weinig zin hebben in nog een tweede nacht in de kou. Tijdens de afdaling die drie dagen duurt komen we tientallen "porters" tegen die met lasten tot 120 kg. op hun rug naar boven lopen. Wat bijna niet voor te stellen is, is het feit dat alles, d.w.z. bouwmaterialen voor de lodges inclusief het volledige interieur, al het voedsel, frisdrank en bier met mankracht gedurende dagenlange tochten omhoog gebracht wordt. De porters dragen nooit iets op hun schouders, maar met een brede band die over hun hoofd loopt. Soms zie je ze met de meest vreemde lasten lopen. Balken van 4 meter lengte dwars op hun rug. Een complete kippenfarm, een 1000 liter watertank of een set tafel met stoelen. Omdat het zulke zware lasten zijn moeten de porters vaak stoppen om te rusten. Op regelmatige afstanden van elkaar op de route zijn daarvoor stenen verhogingen gebouwd waar de lasten even op gezet kunnen worden. Hierdoor hoeven de porters niet diep te bukken als ze hun last even kwijt willen.

Hoe lager we komen hoe drukker het wordt. Vooral hele groepen oudere Japanners en Taiwanese met witte handschoenen tegen het vuil en omhangen met dure camera's. Omdat ik het nu wel heel erg toeristisch vind worden (ja ik weet het, zelf ben ik ook een van de velen) zet ik er de vaart in om zo snel mogelijk het gebied te verlaten om na 9 dagen weer eens fatsoenlijk te kunnen douchen in mijn hotel in Pokhara.

Groeten Vincent. Volgende keer het verslag van het ruim 300 km. lange Annapurna Circuit.

~~~~~  
*Brief van Vincent uit Nepal (22 mei 1999). Ook dit keer heeft Vincent het typewerk zelf gedaan.*

**Pokhara** Na 3 dagen van luieren en lezen op een van de terrassen aan het Phewameer is het weer tijd voor wat actie. Luieren gaat snel vervelen. Op het meer speelt het verwendde 22-jarige zoontje van de koning met zijn speedbootje. Niemand mag van de koning met een motorboot varen om het meer niet te vervuilen, maar zijn zoontje mag dat, tot ongenoegen van de locale bevolking, wel. Als ik met wat Nepalese mannen praat blijkt dat de koning niet bepaald geliefd is. Hij zou alleen zichzelf verrijken en zich te weinig inzetten voor het welzijn van zijn volk. Geregeld laat hij zich naar Pokhara vliegen omdat hij aan het meer een buitenverblijf heeft.

Mailtje aan het thuisfront: *Hallo basecamp, vertrek vandaag voor een ongeveer 21 dagen durende trekking om het Annapourna-massief heen, over een pas van 5400 meter. Onderweg zullen er hoogstwaarschijnlijk geen Cybercafe's zijn om te mailen,*

*alhoewel hier niets onmogelijk is! Groeten, Vincent*

**Annapourna Circuit** Op maandag 2 maart '99 vertrek ik vanuit Pokhara voor een zes uur durende busrit naar het startpunt van het Annapourna Circuit. Dit is misschien wel de langste trek die je hier kunt maken. De route om het Annapourna-massief is ruim 300 km lang en voert door smalle kloven, brede dalen en over een 5400 meter hoge pas.

Ik heb nooit geweten dat je met een 50-persoons bus ook kunt terreinrijden. Het laatste anderhalf uur doen we niet anders en op een gegeven moment komen we muurvast in het rulle zand te zitten. De mannen worden beleefd verzocht uit te stappen en te duwen. Uiteindelijk arriveren we in Besi Sahar waar de weg ophoudt. Ik doe m'n rugzak om, trek de heupgordel stevig aan en begin aan de trektocht waar gemiddeld 19 dagen voor staat. Voor me loopt een porter met een paar grote platen multiplex op zijn rug. Om de 100 meter stopt hij even om bij te komen. De eerste nacht breng ik door in een lodge met wandjes van riet tussen de kamers. Leuk als er een snurker aan de andere kant van het wandje ligt of .....nog erger!!!

Om mezelf 's middags en 's avonds niet te hoeven vervelen sleep ik twee boeken mee. 'The Climb' geschreven door de Russische gids Anatoli Boukreev en 'Into thin air' geschreven door de klimmer/schrijver John Krakauer. Beide boeken gaan over de waar gebeurde tragedie op de Mount Everest die in '96 plaatsvond. Er zijn toen vijf klimmers tegelijkertijd omgekomen. De schrijvers, die deel uit maakten van de expeditie, geven ieder hun visie hoe het ongeluk plaats heeft kunnen vinden waarbij de heren nogal van mening verschillen. Omdat ik nu zelf in de Himalaya ben wordt het verhaal veel realistischer dan wanneer je het thuis op de bank zou lezen.

De tweede dag kom ik een groep tegen die in omgekeerde richting loopt!? Het blijkt dat ze de pas niet over kunnen omdat er een week geleden te veel sneeuw was gevallen. Wat is wijsheid in zo'n geval? Ook omkeren, of hopen dat het niet meer zal sneeuwen als ik over een dag of tien over die pas heen wil. Uiteraard de laatste optie, er is niets zo veranderlijk als het weer. Misschien is het dan net zulk mooi weer als nu. Het blijft koffiedik kijken! Met goede hoop loop ik verder, maar de tereurstelling zal groot zijn als ik net als deze groep het hele eind terug moet lopen.

Bij 'n ACAP-checkpoint kun je zien hoeveel mensen hier de afgelopen jaren zijn geweest. De Engelsen staan al jaren aan de top, op de voet gevolgd door de Fransen en de Duitsers. Helemaal eerlijk is deze lijst niet want het gaat om absolute getallen. In '98 zijn zo'n 12000 mensen aan deze trek begonnen. Ik zeg met nadruk 'begonnen' want er zijn heel wat mensen die afhaken en teruglopen omdat ze darmklachten of hoogteziekte krijgen.

Als ik de 100 meter lange wiebelende hangbrug over de Marsyangdi oversteek sta ik hier midden tussen de bergen tot mijn verbazing ineens op een voetbalveldje. De dorpen uit de omgeving spelen er een competitie. Om het veld heen zijn een aantal kermisspelen te doen. Ik doe mee aan het ringwerpen, zonder iets te winnen maar wel tot hilariteit van de Nepalezen. In het dorp Chamje kom ik in het lodge het Engelse stel tegen die de afgelopen nacht in het zelfde lodge sliepen. We wisselen de ervaringen van de afgelopen dag en van andere reizen uit. Zo kom je elke dag weer trekkers tegen die je al eerder hebt ontmoet en ontstaat er een band. Kortom, je bent alleen als je dat wilt, maar zodra je in een lodge arriveert zit je weer gezellig te OH-en.

Na vier dagen ben ik in Bagarchhap op 2164 meter hoogte. Een dorp in Tibetaanse

stijl dat in '95 om zes uur 's ochtends werd opgeschrikt door een aardverschuiving die het dorp in tweeën deelde. Een 20 meter brede stroom van modder en stenen overspoelde tien huizen en vier lodges. Tien Nepali en negen toeristen vonden de dood. Nog steeds is goed te zien waar de niets ontziende modderstroom heeft gelopen. Er staan ook een aantal gedenkstenen tussen de puinhopen.

De Engelsen, Becca en Justin, en ik bestellen een 'pizza' in het Buddhalodge waar we de enige gasten zijn. In ieder lodge vindt je een uitgebreide menukaart met internationale gerechten om de toeristen te lokken, maar de kok weet soms niet hoe hij een bepaald gerecht moet klaarmaken. Zo ook met onze 'pizza's' die maar 12 cm in doorsnede zijn en voorzien van alleen een laag ketchup. Eet smakelijk! Heel voorzichtig leggen we uit hoe een echte pizza er ongeveer uit hoort te zien en dat er minimaal wat kaas op hoort te liggen. 's Avonds zitten we bij kaarslicht nog lang (tot 9 uur!) met ze te praten. Natuurlijk worden de namen uitgewisseld. Net als de Indiërs hebben de meeste Nepalezen moeite met de 'V' en de 'F'. Mijn naam wordt verbasterd tot 'Prrrrrinent' wat wel komisch klinkt.

Vanaf Bhratang (2919 m) begint op de 6e dag een spectaculair landschap met steile wanden, diepe kloven en een enorme hoge gladde helling met een gapende scheur door het midden. Regelmatig steek ik berggrivertjes over via volledig van hout en stenen gebouwde bruggen die zeer knap geconstrueerd zijn. Het gebied waar ik nu in loop wordt o.a. door Tibetanen bewoond. Bij de in- en uitgang van ieder dorp staat een stenen poort met in de wanden gebedsrollen die door de bewoners altijd gedraaid worden bij het passeren. Vaak staat er midden in het dorp ook nog een lange muur met soms wel 150 rollen naast elkaar.

Vanaf Pisang (3185 m) kies ik voor de bovenroute die door het bijna verlaten dorp Ghyaru op 3673 m loopt. Het uitzicht is fantastisch. De Annapurna II, III en IV, bergtoppen alle hoger dan 7000 meter, lijken op een steenworp afstand te liggen. Om de toppen heen razen enorme sneeuwverstuivingen. Het moet daarboven flink koud zijn.

Groeten Vincent. Volgende keer het vervolgverslag van het ruim 300 km. lange Annapurna Circuit.

~~~~~  
Brief van Vincent uit Thailand (3 juni 1999). Ook dit keer heeft Vincent het typewerk zelf gedaan.

Het spookdorp blijkt verlaten te zijn omdat het 's winters erg koud is en er weinig valt te boeren. De meeste bewoners trekken naar Kathmandu en daarvan komt ongeveer de helft maar terug in het voorjaar. De rest probeert in de hoofdstad hun geluk te beproeven, wat in de meeste gevallen niet meevalt. Nepal heeft maar weinig industrie met de daarbij behorende werkgelegenheid. Op de platte daken van de huizen liggen enorme voorraden brandhout opgestapeld om op te kunnen koken. Het hout moet van ver aangevoerd worden op deze hoogte. Dit gebeurt voornamelijk met mankracht. Het leven op deze hoogte zal zwaar zijn. De gemiddelde leeftijd die in Nepal bereikt wordt is 55!

Op sneeuwluipaardenjacht. In het op 3460 m. gelegen Braga blijf ik twee dagen om te acclimatiseren en zonder rugzak wat 'sidetrips' te maken. Een ervan gaat naar het Icelake op 4600 m. hoogte. Volgens de eigenaar van het lodge zijn er kortgeleden twee geitjes doodgebeten door een van de sneeuwluipaarden die in dit gebied leven. Ze schijnen zich rondom het Icelake op te houden. Ik hoef niet bang te zijn want ik ben een te grote prooi voor deze roofdieren. Toch wat gespannen ga ik op stap. Je

zal maar tegenover zo'n beest komen te staan. Na een lange klim vind ik na enig zoeken het meer enenkele sporen die op die van een grote kat lijken. Toch krijg ik de dieren niet te zien. Wel ontdek ik vlakbij vijf blauwe berggeiten en kom ik een kudde yaks tegen. Als ik vrij plotseling ineens voor de kudde sta, staat de stier meteen op. Het enorme beest, met zijn lange haren die bijna tot de grond reiken, ziet er dreigend genoeg uit om mij op een veilige afstand te houden. Het is een fantastisch gevoel om hier helemaal alleen een kudde wilde yaks tegen te komen. De eigenaar van het lodge, Karma Tsering, heeft zijn hotel met bakkerij in de afgelopen drie jaar opgebouwd. Alle materialen, behalve de stenen, zijn m.b.v. porters over 70 km in 7 a 8 dagen hierheen gedragen. De porters krijgen daar 35 roepees (f1,05) per kg voor. De allersterksten presteren het om 120 kg op hun rug naar boven te sjouwen, waarbij het gewicht aan een band hangt die over hun hoofd loopt. Een zeer bijzonder bouwsel is het buitentoilet. Het bestaat uit drie houten wandjes, een deur, een dak en een vloer met in het midden een opening. Onder die opening is een diep gat gegraven. Als je je behoefte gedaan hebt, open je een klepje in de houten wand links van je en grijp je een handvol zaagsel uit de bak die aan de buitenkant achter het klepje hangt. Vervolgens strooi je het zaagsel over je hoop en klaar is kees.

In het grotere dorp Manang wordt elke om drie uur door een arts van de vrijwilligers reddingsorganisatie een lezing over hoogteziekte gegeven. Wanneer krijg je het, wat kun je er aan doen en hoe kun je het voorkomen zijn de belangrijkste onderwerpen. De groep met het hoogste risico zijn volgens de Canadese arts de jonge sportieve jongens die niet in het gezelschap zijn van een vrouw. Deze groep onderschat vaak de gevaren van hoogteziekte en denkt dat ze zo'n hoge berg wel 'even' op kunnen rennen. Meestal komen ze van een koude kermis thuis en moeten ze zo snel mogelijk afdalen om erger te voorkomen. Hier ontmoet ik Gijs en Arjen, twee Hollanders. Mijn plan om naar het hoogst gelegen meer ter wereld te klimmen lijkt ze wel wat. We maken plannen en vertrekken de volgende ochtend vroeg voor deze sidetrip die vier dagen zal duren. Tijdens de klim naar het Tilicho Basecamp lodge blijkt dat Arjen een neef is van een kanovriend van me. Wat is de wereld toch klein! Ik heb blijkbaar al wat last van de hoogte gekregen want als we na een adembenemende klim op het hoogste punt aankomen, merk ik dat m'n camera nog op het laatste rustpunt moet liggen. En dat is één uur klimmen geleden! Ik kan mezelf wel voor m'n kop slaan. Zonder rugzak ben ik terug, en weer omhoog gerend. Wel goed voor de conditie, maar ik had liever al in het lodge gezeten want het is al flink koud aan het worden. Als ik eindelijk binnen ben staat er al een grote thermosfles dampende thee voor me klaar. Samen met de waard/kok zitten we rond het fornuis om warm te blijven. Om het half uur wordt er door één van ons wat te eten besteld, dat dan, door de zeer geroutineerde kok, vlak voor onze neus bereid wordt. We zijn de enige gasten in het lodge op 4100 m. hoogte.

De tweede dag maken we een dagtocht naar het Tilicho-lake op 5200 m. hoogte. De hemel is strakblauw en het is praktisch windstil, perfecte omstandigheden dus. Al snel lopen we in de sneeuw waar we soms tot onze knieën inzakken. Als we 3 1/2 uur geklommen hebben staan we na een laatste coll ineens voor het bevroren meer, alleen met z'n drieën. Het meer is twee bij drie km. groot. Je zou er mooi op kunnen schaatsen. De gevreesde hoofdpijn blijft gelukkig achterwege, ook als we uren later weer terug zijn in het lodge waar nu drie andere trekkers gearriveerd zijn. De derde dag wordt een rustdag. Uren liggen we in onze shorts te zonnen en te

lezen. En dat op deze hoogte!

Tot en met de Thurong La-pas van 5400 meter loop ik weer alleen. Het is prettiger om je eigen tempo te lopen dan te proberen iemand bij te houden of steeds te moeten wachten. Het laatste lodge voor de pas zit bomvol. Zo'n 70 a 80 mensen die zich allemaal voorbereiden op de lange tocht over de pas. Morgen moeten we door de ijle lucht 900 meter omhoog en vervolgens weer 1700 meter omlaag tot het eerste dorp. 's Nachts is het ijsig koud (niet in mijn slaapzak!) en wordt er door de meeste mensen slecht geslapen. Er wordt geklaagd over hoofdpijn, misselijkheid, te droge lucht enz.

Precies om zes uur 's ochtends, na een zwaar ontbijt met onder andere porridge (een soort Brinta), vertrek ik bij het eerste daglicht. Regelmatig moet ik even stoppen om op adem te komen, maar verder voel ik me prima. Er zijn mensen die tijdens het klimmen ziek worden en noodgedwongen rechtsomkeert moeten maken. Onderweg praat ik bij een theehuisje in het witte landschap met een Frans echtpaar. Ze zijn al 60! Hun rugzakken worden weliswaar door porters gedragen, desalnietemin blijft het toch een hele prestatie.

We hebben veel geluk vandaag. Het weer is perfect, de zon schijnt en het is bijna windstil. Na ruim drie uur ploegen door de sneeuw sta ik op de pas. Het uitzicht is van hieruit niet eens zo spectaculair. Een Amerikaanse heeft voor haar groep een fles sterke drank meegesjouwd om de overwinning gepast te kunnen vieren. Ze duwt mij ook zo'n mini bekertje in m'n handen. Mmm, helemaal niet slecht. Als de drank naar binnen glijdt heb ik even het gevoel dat het me opwarmt, maar dat is slechts schijn.

Na nog wat koppen thee en de bekende foto's begin ik snel met afdalen, ik wil op tijd in Muktinath op 3700 meter zijn. Al gauw wordt het uitzicht beter. Voor me ligt een breed dal met in de diepte wat stipjes en daarachter dal ligt een imposante bergketen. Ik ben blij dat ik m'n wandelstokken bij me heb tijdens deze lange afdaling. M'n linkerknie, die ik ooit tijdens een fietstocht geforceerd heb, zou deze marteling anders niet vol hebben gehouden. Nu kan ik met behulp van de stokken en m'n armen de grootste belasting opvangen. De stipjes blijken de huizen van Muktinath te zijn als ik door m'n verrekijker kijk. Dit dorp is een bedevaartsoord met een Hindustaanse en Boeddhistische tempel. Tijdens de rest van de trek zal ik nog honderden pelgrims tegenkomen die allemaal op weg zijn naar dit heilige oord.

Na een twaalf uur lange slaap ben ik weer helemaal uitgerust de volgende ochtend en vertrek samen met Natasja, een Nederlandse, richting Kagbeni. Vanaf hier is het voornamelijk afdalen, dus geen kans meer op hoogtezieke.

Wordt vervolgd!

Groeten

Vincent

~~~~~  
*Brief van Vincent uit Kathmandu ( 17 juni 1999). Joke Tepas bedankt voor het werk aan de toetsen.*

Kagbeni is een dorp dat grenst aan het zogenaamde "Upper Mustang". Naast onze lodge is een politiepost waar constant een bewapende politieman de grens bewaakt. Je kunt het gebied alleen in met een gids, na betaling van 'maar' US \$ 700. De volgende keer misschien! Na een driedaagse wandeling over de brede droge

rivierbedding komen we in het gebied met de rododendronbossen die nu in bloei staan. Overal om ons heen is het rose/rood gekleurd. Onderweg komen we behalve de honderden pelgrims ook tientallen ezel-karavananen tegen, die de hoger gelegen gebieden bevoorraden. Als ze passeren moet je altijd zorgen dat je aan de bergkant van het pad staat anders loop je het risico er vanaf geduwd te worden. Ook zien we een rituele lijkverbranding langs de rivier. Na 27 dagen klimmen, zweten en afdalen zit de trekking erop.

**Pokhara** De geplande drie tot vier dagen rust worden er zes. Ik breng de dagen door met eten, luieren en lezen. Op deze lagere hoogte is het weer zo drukkend dat je er futloos van wordt. In één van de supermarkten, waar ik overigens echte drop vond, kom ik Klaas en Paulien tegen. Een stel dat helemaal uit Nederland is komen fietsen. In Istanbul hadden we elkaar bij het Pakistaanse consulaat voor het eerst ontmoet. Ze vertellen ons over een wel heel spannend avontuur dat ze in Iran hebben meegemaakt. In het oosten van het land zijn ze 's avonds in het donker in de woestijn beschoten, terwijl ze daar kampeerden. Er was gericht op de fietsen gevuld door zes mannen. De versnellingen en de kettingen waren finaal kapot. Een paar afgeketste kogels zijn dwars door de tent gegaan, gelukkig zonder hen te raken. Met een bus zijn ze teruggereisd naar de laatste stad waar ze doorheen waren gereisd, om bij te komen. Na een week rust hebben ze besloten toch door te gaan met hun provisorisch gerepareerde fietsen, maar tot in het noorden van Pakistan veiligheidshalve toch maar met de bus. In mijn reisinformatie had ik al gelezen dat het zowiezo veiliger is om in het oosten van Iran met de bus te reizen. Klaas en Paulien wisten dit blijkbaar niet.

Volgens hen was Nepal een aantrekkelijk fietsland vanwege de rust, de schitterende landschappen en de vriendelijke bevolking. Natasja en ik besluiten dat we een fietstocht naar het Bardia National Park, 400 km. naar het westen willen maken. Dit park is minder toeristisch dan het Chitwan Park en de kans om 'wildlife' zoals tijgers en neushoorns te zien veel groter. We huren de beste mountainbikes die we kunnen vinden. Van de verhuurder krijgen we een loodzware ouderwetse fietspomp mee. Bij een fietsenmaker huren we grote bandenlichters en wat gereedschap en van een oude binnenband maak ik snelbinders om onze rugzakken achterop de fiets te kunnen binden. Een frisdrankfles wordt met ijzerdraad aan 't frame gebonden en daarmee zijn we klaar voor onze 10-daagse tocht.

De eerste drie dagen gaan door de bergen waar we de enige toeristen zijn. Slapen doen we in primitieve huisjes. Als we ons willen wassen moeten we naar een kraan langs de kant van de weg of naar de rivier waar iedereen zich wast. Met het India-laken als douchegordijn kunnen we ons om beurten uitgebreid wassen. Een paar jochies staan op een afstandje nieuwsgierig naar ons te kijken. Het avondeten is een ander probleem. Practisch niemand spreekt 'n beetje Engels dus als je wat wilt eten moet je het gewoon aanwijzen in de keuken die buiten is. Dan nog kan het heel lang duren voor je je eten hebt omdat de Nepali's vaak begrijpend met hun hoofd knikken terwijl ze absoluut niet weten wat je bedoelt. Het beste kun je je verzoek een keer of drie herhalen om er zeker van te zijn dat je wat te eten krijgt. Ons handen- en voetenwerk leidt vaak tot lachende gezichten van de Nepali's.

Soms kunnen ze duidelijk maken dat ze een kippengerecht voor ons klaar willen maken. Zonder er echt over na te denken stemmen we daar meestal mee in. Het gevolg is dat er een rondlopende kip de pineut is en achter onze ruggen de kop wordt afgesneden. Binnen een half is de kip schoongemaakt en klaargemaakt om

opgegeten te worden.

Op de derde dag tijdens een bloedhete klim staat een trapper van Natasja's fiets ineens scheef. Het schroefdraad blijkt finaal kapot te zijn. Zelf repareren is uitgesloten dus we nemen 'n lift met een vrachtwagen. In het volgende dorp aangekomen wil de chauffeur absoluut geen geld aannemen, maar stuurt hij wel een jongetje mee met ons naar de plaatselijke lasser. Binnen een paar minuten zit de trapper onwrikbaar vastgelast en kunnen we verder. We rijden langs hellingen met terrasakkers en door kleine dorpen. Overal worden we toegezwaaid en horen we "Namaste" en "Tata" ofwel 'hallo' en 'tot ziens'. Soms zelfs 'Good morning sir', ook als het tegen Natasja is. Als je op deze manier reist moet je je privacy maar een tijdje vergeten.

**Bardia National Park** In het Bardia-park is het erg rustig, maar ook bloedheet. De eerste dag rusten we uit van de inspannende fietstocht. De tweede dag staan we zeer vroeg op om met Ram, de gids, een 'jungle walk' door het park te maken die de hele dag zou duren. Al snel vindt Ram verse sporen van een tijger met jong en even later krabsporen op 'n boom. Het wordt nu spannend! Na de sporen 'n tijd gevolgd te hebben komen we bij de drinkplaats aan de rivier. Hier staat een hele groep herten te drinken. We verstoppen ons in een boom om te wachten tot de tijger komt drinken. Na 'n uur geduldig in die boom gezeten te hebben, hebben we alleen nog maar wat andere herten en 'n paar mooie watervogels gezien. Ook bij andere drinkplaatsen is er weinig 'wildlife' te zien. Waarschijnlijk liggen veel dieren te slapen vanwege de hitte. Het park zelf is prachtig. Veel planten, bomen en vogels die ik nog nooit gezien heb. Omdat we niet genoeg hebben aan de twee liter water per persoon die we bij ons hebben besluiten we eerder terug te gaan naar het kamp. Twee andere toeristen die we tegenkomen hebben meer geluk gehad. Ze hebben zeker vijf minuten naar een drinkende tijger met jong kunnen kijken.

Omdat het te heet is en we allebei last hebben van onze darmen gaan we de derde dag met de bus terug naar Pokhara. Het is 13 april, oudjaar in Nepal. Morgen is het 2056 volgens de Nepalese jaartelling, maar van een jaarwisseling is weinig te merken. Het is overal stil als we 's avonds met de bus door de dorpen scheuren. De chauffeur denkt blijkbaar dat hij Nikki Lauda is en rijdt als een bezetene over de slechte bergweg. Na 16 uur zijn we terug in Pokhara waar we een paar dagen blijven hangen om uit te zieken.

**Kathmandu** Weer terug in Kathmandu laat ik voor de zekerheid nog even een zogenaamde 'stooltest' doen waarbij je ontlasting op enge beestjes zoals parasieten wordt gecontroleerd. Ik kan gerust zijn, bij mij vinden ze alleen veel onverteerd voedsel. De dokter geeft me wat pillen mee om de spijsvertering te stimuleren. Ik wil ook zo spoedig mogelijk hersteld zijn want we hebben een echte Belgische frituur ontdekt in de toeristenwijk. De eigenaar die geholpen is door een Belgische patatboer, die zijn oude frituurfornuis wel kwijt wilde aan de Nepalees, verkoopt zelfs een 'patatje pindasaus' ennn .....jawel, een 'patatje oorlog'. Dat wordt smullen na alle 'Dal Bhat' die toch altijd hetzelfde smaakt. Een bijkomend voordeel is dat de vetreserves weer op peil worden gebracht.

In het volgende verslag beginnen we met de raft/kanotocht op de Bhote Kosi en de trek naar het Mount Everest Basecamp.

Groeten Vincent

P.S. Jullie zijn nu weer helemaal bijgelezen en op de hoogte van waar ik mee bezig ben. Het zou voor mij aardig zijn om per E-mail b.v.te horen hoe het met jullie en jullie dagelijkse beslommingen gaat.

~~~~~  
Brief van Vincent uit Thailand (9 augustus 1999). Natasja, bedankt voor het overtypen.

Donderdag 2 april. Bepaalde straten in Kathmandu hangen vol met rode en groene vlaggetjes in verband met de op handen zijnde verkiezingen die een keer in de vijf jaar plaatsvinden. De roden zijn van de 'UML' (Marx-Lenin)-partij en de groenen zijn van 'The Congres' (de conservatieven). Deze laatste partij wordt ervan beschuldigd dat ze een gedeelte van de financiële hulp uit het buitenland in eigen zak steken. Omdat er te weinig personeel is om de stemlokaaltjes te bemannen wordt het stemmen verdeeld over twee dagen in mei. Hier en daar zijn er onder de aanhangers van de verschillende partijen tijdens ongeregelheden al doden gevallen. Omdat er vandaag demonstraties worden verwacht en het niet uitgesloten is dat er met stenen wordt gegooid, heeft de raftorganisatie het vertrek met een dag uitgesteld. We gaan daarom nog maar even kijken op het mooie Durban Square waar altijd wel iets te beleven is. We hebben geluk, mijnheer Dugdaribaba ofwel de 'milkman' is er. Deze man zou al achttien jaar alleen maar melk drinken, bovendien heeft hij het langste haar ter wereld, namelijk twee en een halve meter lang. In een 'Head and Shoulders' commercial zou hij het niet slecht doen!

Raft/kano trip Op drie uur rijden van Kathmandu ligt het startpunt van onze wildwatertocht op de Bhote Kosi. Het laatste half uur klimmen we met zijn allen (acht personen) op het dak van de bus om een beter zicht op de rivier te hebben. De Bhote Kosi staat bekend om zijn grote verval en zijn aaneenschakeling van spectaculaire versnellingen die de meest fantastische namen hebben. Wat te denken van 'Dazed and Confused', 'My God What to do?', 'Barking Dog', 'Midnight Express', 'Fake Right go Left' en 'Frog in a Blender'!? Gelukkig heb ik mijn eigen kajak en hoef ik me geen zorgen te maken over de stuurmanskunst van de raftgide.

Na een lunch van salade, klaargemaakt door de vier-koppige 'staff', worden er wat stuurcommando's in het raft geoefend en ik probeer aan mijn kajak te wennen. Tenslotte is het al eenentwintig maanden geleden dat ik wildwater gevaren heb. Van rustig invaren is geen sprake, binnen vijftig meter zijn we al verstrikt in de eerste 'rapid'. Tot mijn stomme verbazing zie ik de Nepalese 'safetykajakker', die meevaart voor de veiligheid, naast zijn kajak in het water liggen. 'Hoe moet het als we straks echt zware versnellingen krijgen!?' flitst het door mijn hoofd. Uiteindelijk blijkt dat het gelukkig niet lag aan zijn vaarcapaciteiten, maar aan het losschieten van het spatzeil. Na een half uur ben ik gewend aan de kajak waardoor ook ik tijd krijg om om me heen te kijken. Soms passeren we dorpjes waar vrouwen in de rivier de was staan te doen en kinderen op de hangbrug over de rivier naar ons zwaaien. Als we door de zoveelste rapid heen gaan, gaat Ram (de safetykajakker) op zijn kop, eskimoteert en komt boven met een flinke wond op zijn voorhoofd, vlak onder zijn helm. Hij heeft wel pech vandaag.

Het rafteam heeft het meer naar hun zin. Bij iedere spectaculaire versnelling wordt er luid gejoeld, behalve de keer dat ze muurvast tussen een paar enorme rotsblokken

komen te zitten en dreigen om te slaan. Dan weet ons stoere team niet hoe snel ze het zinkende schip moeten verlaten. Niet dat het bij mij allemaal even vlekkeloos verloopt. In de 'Frog in a Blender' voel ik me na twee mislukte eskimoteer pogingen inderdaad een 'Frog in a Blender' als ik proestend weer boven kom. Wat een geweldige hobby is dat kanoen toch?!

Na drie uur 'soppen' is de eerste dag ten einde en mogen we relaxen langs de waterkant terwijl ons avondeten op houtvuur wordt klaargemaakt. Van het raft wordt met behulp van een luifel een overkapping gemaakt waar we onder kunnen slapen.

Het vervolg van de rafttrip verloopt even spectaculair. Het raft wordt een keer dwars tegen een groot rotsblok aangedrukt waarbij de linkerkant langzaam onder water verdwijnt. De mensen die links zitten hangen eerst nog spartelend aan één hand in de zuigende stroming van het kolkende water. Uiteindelijk verliezen ze de strijd en worden ze meegesleurd door de ontembare watermassa van de woeste rivier. Pas een heel eind verder is het wat rustiger en kunnen ze aan de kant komen. Tijdens het 'evalueren' worden er al spoedig vergelijkingen gemaakt met de ramp van de Titanic!? Ook blijkt dat er een peddel verloren is gegaan en dat de hulpstuurman een wond aan zijn voet heeft opgelopen.

Al met al een spannend avontuur om later in geuren en kleuren over te kunnen vertellen. Wat mij betreft smaakt deze tocht naar meer en kom ik zeker een keer terug.

~~~~~  
*Mailtje van Vincent:*

*Hallo basecamp, na een fantastische meerdaagse rafttrip op de Bhote Kosi waarbij ik uiteraard niet in een raft, maar in een kajak heb gezeten, vertrek ik morgen samen met een leuke Hollandse richting Everest Basecamp. Als we in vorm zijn, wat wel te verwachten is na de vorige trekking, stoten we in één moeite door naar de top van de Everest!! (haha)*

*De komende weken ben ik dus even niet bereikbaar, maar je kunt natuurlijk altijd een mailtje voor me achterlaten en me bijvoorbeeld vertellen hoe het leven in Nederland op het moment is!*

*Namasté, Vincent*

**Gokyo-meren** Op 28 april '99 hebben we vanuit Kathmandu een korte vlucht naar Lukla (2800 meter) in de bergen geboekt. Hier starten veel mensen die het Sagarmatha National Park willen bezoeken. Sagarmatha is de nepalese naam voor de Mount Everest. Ook vindt je hier onder andere de zes Gokyo-meren.

We vertrekken met een vertraging van twee uur. Na vijftientig minuten krijgt het achttien persoonsvliegtuig ineens last van turbulentie en gaat als een gek te keer. Dat wordt geen soepele landing denk ik nog maar zover komt het niet eens. De piloten besluiten niet te landen op het beruchte zeer korte landingsbaantje van Lukla, maar veiligheidshalve terug te keren naar Kathmandu.

Nou, dat was een gratis generale repetitie voor de wel soepel verlopende vlucht de volgende ochtend. Vanaf onze zitplaatsen kunnen we door de cockpit heen de landingsstrip op de berghelling zien liggen. 'Slik, dat is wel erg kort!' Pas als de wielen de grond raken merken we dat we tegen de helling omhoog rijden en daardoor snel afremmen. Snel moeten de passagiers uit- en de nieuwe weer instappen zodat het toestel binnen tien minuten weer kan opstijgen voordat dit door

een te harde wind onmogelijk wordt.

Het eerste dat hier opvalt is dat er geen muil dieren maar yaks (hooglandkoeien) worden gebruikt als lastdieren. De eerste yaks die we zien lopen met grote zwarte kisten van CNN, de Amerikaanse nieuwszender.

Door het frisgroene dal van de Dudh Kosi lopen we in twee dagen van Lukla naar Namche Bazar op 3440 meter hoogte. Namche is het bestuurlijke centrum van het Solu Khumbu-district en het startpunt van alle klimexpedities. Minder interessant maar niet onbelangrijk is het feit dat er een bakkerij is die gesponserd wordt door een Nederlandse bakker. Er hangen van die Hollands brood-posters en ze hebben overheerlijke appeltaart!

De volgende ochtend gaan we naar de zaterdagmarkt waar mensen uit de hele regio komen kopen en verkopen. Sommigen moeten daarvoor wel een week lopen. Wat het meest opvalt zijn de slagers die het vlees op een zeil op de grond hebben liggen. Wij hebben er na afdingen wat marsen, snickers en koekjes gekocht.

De komende dagen zijn zeer relaxed omdat we weer moeten acclimatiseren. Na zo'n drie uur lopen zijn we alweer in het volgende dorpje dat ongeveer 350 meter hoger ligt. De klim gaat door gele rododendronbossen met uitzicht op twee bergpieken, een rivier en een dorp dat op een enorm plateau ligt. Het is te mooi voor woorden maar dat geldt voor de meeste berglandschappen. Ik schiet de ene dia na de andere, verheug je dus maar vast op zo'n vervelende lange dia-avond.

Onderweg naar de zes Gokyo meren zien we nog veel yaks. Vooral op grote hoogten doen deze beesten het goed want ze kunnen zelfs min veertig graden celcius overleven. De yaks die we hier zien zijn meestal kruisingen. De 'orginele' yak schijnt alleen in Tibet voor te komen.

In de nederzetting Machhermo (4410 meter) zijn we de enige gasten in het lodge. Twee jonge mannen 'runnen' de zaak. Het enige probleem is dat ze dit niet zo goed afgaat. Het eten smaakt niet, pas na veel geklieder met petroleum doet de kachel het en de lamp is kapot. De twee zitten gezellig aan de 'Chang' (een alcoholisch Nepalees drankje) en komen ons in onverstaanbaar Engels gebrabbel vertellen dat ze naar de burens gaan om de avond met muziek en dergelijke door te brengen. We kunnen de deur afsluiten, zij komen later wel weer door een raam naar binnen. Luid zingend vertrekt het tweetal. We zijn nu helemaal alleen en we liggen dubbel van het lachen om de hele situatie.

Na een fikse klim staan we de volgende dag ineens bij het kleinste van de zes meren. Dit is al mooi, maar valt in het niet bij het tweede en derde meer. De nederzetting Gokyo (4780 meter) ligt aan het derde meer dat blauw/groen van kleur is. Hier ontmoeten we ook Bert weer, een sympathieke jongen die we al twee keer eerder ontmoet hadden. Ik heb niet veel verstand van vogels maar de helblauwe ijsvogeltjes herken ik meteen. Ook zit er een koppel eenden (bruin, witte kop, zwarte staart) die ik zelfs in de dierentuin niet eerder heb gezien.



Uitzicht vanaf de Gokyopiek van 5360 meter met linksonder de nederzetting Gokyo dat op 4780 meter hoogte gelegen is. Het meest rechtse pijltje van de drie geeft de aanlooproute naar de nederzetting aan.

We beklimmen de Gokyopiek van 5360 meter vanwaar het uitzicht op de meren en gletsjers schitterend is. Na de afdaling heb ik barstende koppijn vanwege de hoogte, maar gelukkig verdwijnt die vanzelf als ik een paar uur geslapen heb. De volgende ochtend tijdens het ontbijt gaat het Katadyn pocket waterfilter kapot. Dat is knap kloten! Uitgerekend nu we het zo hard nodig hebben. Nu moeten we dus weer duur flessenwater kopen. Later zal ik in Bangkok een nieuw en duur onderdeel via de post ontvangen dat Bever Zwerfspor kosteloos heeft opgestuurd.

Nadat ik het vierde meer bezocht heb steken we na twee dagen Gokyo de gletsjer over. Je gelooft het pas als je het gezien hebt: tussen het ijs en de rotsen door passeren we stuifzandvlakten, een stukje woestijn op een gletsjer. Aan de overkant van de gletsjer staat het lodge (zie het middelste pijltje) van waaruit we over de Chola-pas (het meest linkse pijltje) door willen steken.

**Mount Everest Basecamp** De tocht via Tangnak (4690 meter) over de Chola-pas (een kortere route naar het Mount Everest Basecamp) gaat niet door vanwege te veel sneeuwval. Het ene moment zitten we nog te zonnen voor het lodge, terwijl het tien minuten later sneeuwt. Deze sneeuwstorm zal tot ver in de avond aanhouden. Buiten is het koud, maar binnen staat de houtkachel te snorren. Om een uur of vijf komt er een plotseling een witte sneeuwman binnen. De man is toch vanaf de andere kant over de Chola-pas gekomen. Uit zijn verhaal blijkt dat het daarboven levensgevaarlijk was en het pad, dat gedeeltelijk over een gletsjer ging, moeilijk te vinden. Hij is uitgegleden en heeft een vinger gebroken. Aan mij de taak om de vinger met behulp van stukjes hout te spalpen. Meer kan ik niet voor hem doen.

Als we de volgende ochtend opstaan is alles wit. Op onze alternatieve route door het maagdelijke witte landschap worden we de eerste kilometer door drie yaks met jongen vergezeld. Blijkbaar was dat niet de bedoeling want een man komt achter ze aan gerend en neemt ze mee terug. De sneeuw is de beste paksneeuw die ik ooit in mijn handen heb gehad en daarom kunnen we het niet nalaten onderweg twee sneeuwpoppen langs de route neer te zetten, compleet met 'haren' en een wandelstok. De vallei lijkt wel een groot zwart/wit schilderij.

In het dorp Portsche (3840 meter) aangekomen wijst een oude vrouw ons vriendelijk de weg naar het lodge. We zijn moe en hongerig. Onze gezichten zijn iets verbrand omdat we in het bewolkte weer onze zonnecreme vergeten waren. Ik heb sinds negen dagen weer eens een douche met behulp van een emmer met gaatjes in de bodem. Het werkt uitstekend.

De Sherpa-vrouw (sherpa's zijn een volk dat hoog in de bergen leeft) runt het lodge op het moment alleen. Haar man is hoofdklimmer bij een Georgische expeditie. Als ze hoort dat ik naar het basecamp ga schrijft ze een brief aan haar man die ik dan mag bezorgen.

De volgende ochtend vroeg worden we opgeschrikt door getrommel. Als ik ga kijken zit de Lama gebeden te prevelen en ondertussen slaat hij op de grote trom. Sagarmatha moet gunstig gestemd worden anders schudt hij de klimmers kwaad van zich af.

Natasja gaat vanwege ziekte terug naar Kathmandu en ik vertrek richting basecamp. Ik kom door het toeristische Pheridge (4230 m.) dat bestaat uit één lang wandelpad en ligt in het brede dal van de Chola Khola. Er lopen een tweetal grote groepen zwaarbeladen yaks met hun begeleiders. Het blijken expedities te zijn die terugkeren van hun beklimming van de Mount Everest. Na een mooie wandeling door het vrijwel vlakke dal en een steile klim naar 4620 meter ben ik in Tuglha, een nederzetting van niet meer dan twee lodges. Na een koude wasbeurt met warm water, maar in een tochtige ijzige ruimte zoek ik de eetkamer met een heet haardvuur op om 'Into Thin Air' uit te lezen. Nu ik het boek gelezen heb wordt het tijd om dat veelbesproken basecamp eens met eigen ogen te gaan aanschouwen. Om van het overvloedige gewicht af te komen verkoop ik het meteen aan een Francaise die in Nederland woont en werkt.

Waar ik vooraf al voor gewaarschuwd was komt de volgende ochtend uit. Eten in dit lodge brengt risico's met zich mee was me verteld. En inderdaad, ik moet rennen om op tijd het toilet, dat buiten is, te halen. Een bijzonder toilet trouwens, drie uit losse opgestapelde stenen muurtjes met een deur, maar dan zonder dak. Daar zit ik dan op m'n hurken, terwijl de sneeuwvlokken zachtjes op me neerdalen.



Halverwege de klim naar Lobuche (4940 m.) passeer ik een coll die vol staat met gedenkstenen voor omgekomen klimmers, waaronder die van Scott Fisher, de Amerikaanse expeditieleider die omkwam tijdens de beruchte beklimming in '96. In Lobuche pauzeer ik wat langer om te zien hoe ik op de hoogte reageer. Op wat lichte darmklachten na voel ik me prima, dus hier overnachten lijkt me overdreven. Na een klim van twee uur door een spectaculair kaal rotslandschap ben ik in de nederzetting Gorak Shep (5160 m.) waar de twee laatste lodges staan, voordat je bij het basecamp komt. Met twintig man is het lodge vol. Er zitten ook twee nederlandse jongens die hier op de fiets zijn?! Ze hebben zeventig procent van de route met hun fiets lopen sjouwen. Je moet er maar zin in hebben.

Op deze hoogte kan het slapen vanwege de droge lucht een probleem zijn. Gedurende de nacht verlies je veel vocht doordat de koude droge lucht die je inademt opgewarmd wordt en daardoor veel meer vocht kan bevatten. Met het uitademen raak je vervolgens al dat vocht kwijt. Per nacht zijn dit toch al gauw enkele liters. In je neus krijg je ook nog ophoping van al dat vocht waardoor die langzaam verstopt raakt en je weer wakker wordt. 's Ochtends had ik altijd een ongelooflijke dorst.

Voor zonsopkomst beklim ik op 12 mei de Kala Patar (Zwarte berg) van 5600 meter om eindelijk de Mount Everest te kunnen zien. Tevens is dit het hoogste punt dat ik bereik. Het ademen gaat op deze hoogte wat moeilijker, maar echt last heb ik er niet van. Het idee dat op hetzelfde moment klimmers bezig zijn de top van de 8848 meter hoge Everest te bereiken en vijftientig procent daarvan tijdens het afdalen komt te overlijden, doet me huiveren. Het lijkt me schitterend en een hele uitdaging om die berg te beklimmen, maar niet met zulke hoge risico's.

Vanaf de Kala Patar zie ik mooi hoe langzaam het dal volstroomt met bewolking en het lodge aan het oog onttrekt. Ook heb je een indrukwekkend uitzicht op de Khumbu-gletsjer waarop ik in de verte de tentjes van het Basecamp ontdek.

Ik daal weer af en loop in twee uur over de gletsjer naar het basecamp. Het lijkt wel of de route door een ijskunstgalerie loopt, want er hangen en staan de mooiste ijssculpturen. Vrij plotseling sta ik voor de eerste tenten. Er zijn op het moment zeventien expedities aanwezig die vanaf begin tot eind mei uiterlijk hun toppogingen wagen. Daarna is het weer te onstabiel. Al snel heb ik het Georgische kamp tussen de meer dan honderd tenten gevonden. Het staat in schril contrast met het 'high-tech' uitzijnde tentenkamp van de Amerikanen. De Georgische tenten zijn oud en verweerd, maar de mensen zijn gastvrij. De nepalese kok nodigt me meteen uit voor de thee als ik hem de brief overhandig. De thee wordt een uitgebreide lunch met verse broodjes en vis uit blik. Geweldig toch!

Bij het Amerikaanse team is een ploeg dokters aanwezig die onderzoek doet naar het functioneren van het menselijk lichaam op grote hoogten. Een aantal klimmers is daartoe beplakt met sensoren om hartritme, ademhaling en dergelijke draadloos in de hospitaltent te kunnen registreren. Deze gegevens worden vervolgens weer per satelliet naar de Yale universiteit in Amerika verzonden. Daarvoor zijn naast de tent twee schotelantennes opgericht. In de communicatietent kunnen ze zelfs E-mailen, maar dat is natuurlijk niet voor toeristen en bezoekers bedoeld. 'Fuck off' staat er met grote letters boven de ingang te lezen. Het aanbod van een van de dokters om me even een 'check-up' te geven sla ik af, ik voel me prima.

Even wat spectaculaire feiten: Eind 1998 is Kaij Sherpa in een wereldrecordtijd van twintig uur en vijftientig minuten naar de top geklommen. Kort geleden heeft Babu

Chiri Sherpa twintig uur zonder extra zuurstof in een tentje op de top gezeten en heeft de eerste nederlandse vrouw, Katja Staartjes, op 13 mei de top bereikt. De 36-jarige Nepalese gids Babu Chheri is medio mei 2000 in een nieuwe recordtijd van 15 uur en 56 minuten, zonder extra zuurstof, van het basiskamp naar de top geklommen.

Na een laatste blik op de Ice Fall, het gebied met ijsblokken zo groot als flatgebouwen en tot honderd meter diepe spleten, waar de klimmers met behulp van ladders overheen moeten en waar ook de meeste ongelukken gebeuren, neem ik met moeite afscheid van dit schitterende gebied op ruim 5300 meter hoogte.

De terugweg richting Lukla gaat snel en als ik afdaal door de wolken kom ik in de regen terecht. Een voorbode van de moesson? Een uitstapje naar een zijdal las ik daarom maar af. De laatste dag naar het vliegveldje in Lukla is het gelukkig weer droog en warm. Vanwege het slechtere weer willen ineens veel mensen met het vliegtuig terug naar Kathmandu, wachttijd twee tot drie dagen! Daar heb ik geen zin in en ik besluit terug te gaan lopen. In vier dagen kan ik in Jiri zijn, vanwaar het nog een dag is met de bus naar Kathmandu.

In Lukla zitten we 's avonds met een groep toeristen en drie nepalese jochies naar een science fiction-film te kijken. Met open mond staren de drie, zittende op de grond, naar het scherm. Als het op een gegeven moment heel eng wordt kruipen ze dicht tegen elkaar aan. Ik hoop niet dat ze deze beelden als de werkelijke westerse wereld beschouwen.

De laatste vier dagen maak ik zo'n acht tot negen wandel/klimuren per dag. Vermoeiend, maar de omgeving maakt veel goed. Op de tweede dag, zeventien april, wordt er in dit district gestemd. In het dorp Nuntala pauzeer ik recht tegenover het stemlokaal en zie ik hoe de mannen in hun beste 'pak' en de vrouwen in hun kleurigste Sherpa-jurken komen stemmen. Omdat er ook militairen rondlopen om eventuele onlusten de kop in te drukken, vergeet ik het fotograferen veiligheidshalve maar. Op de route zie ik per dag tot maximaal vier toeristen. Dat verbaast me niets want het pad gaat 'up and down' en kost veel kracht. Zo heb je een afdaling van 1370 meter en dan weer een klim van 1500 meter.

Overall hoor je de radio's, iedereen is reuze benieuwd naar de uitslag van de verkiezingen, die ieder uur bijgesteld worden. Gister nog kwam ik veel groepjes mannen tegen, bestaande uit twee ambtenaren en drie soldaten, die de stemboxen aan het verzamelen waren.

Ook zie ik midden in het bos twee mannen die een dikke boomstam met behulp van een lange trekzaag veranderen in een keurige stapel kaarsrechte planken.

Op de vierde dag, als ik nog drie uur te gaan heb, staat in een dorp Natasja ineens voor mijn neus. Ze was weer helemaal opgeknapt en was me tegemoet gelopen. Een leuke verrassing! Samen lopen we de laatste uren naar Jiri. Dit is een handelsdorp aan het einde van een lange bergweg. Van hier trekken de honderden porters met hun handelswaar de bergen in.

Na een tien uur durende busrit is het weer heerlijk pizza en patat eten in Kathmandu. Er moeten weer heel wat kilo's bijgegeten worden na drieëntwintig dagen in de bergen te zijn geweest.

~~~~~

Vrijdag 21 mei 1999

Zuurstoftekort!

*Hallo daar in de diepte,
op nog maar 3500 meter onder de 'summit' heb ik de toppoging vanwege een lekke
zuurstoffles af moeten breken!! Toch was een aparte ervaring om in het Mount Everest
Basecamp op 5300 meter geweest te zijn. Op de dag dat ik er was (12 mei '99),
werden er diverse serieuze toppogingen gedaan, o.a. door Katja Staartjes die op 13
mei als eerste Nederlandse vrouw de top bereikte. Wat voel je je klein als je aan de
voet van zo'n enorme gigant staat.
Na 23 dagen klimmen en dalen, en het verlies van de nodige kilo's ben ik voor de
derde keer in Kathmandu om weer eens echt lekker te eten en een vlucht naar
Bangkok te nemen. Vandaar ga ik naar het noorden van Thailand om misschien
weer wat rond te trekken.
Tot mails en groeten, Vincent*

~~~~~

Na weer enige dagen van lezen, schrijven, dia's bekijken en eten in Kathmandu
doorgebracht te hebben, gaat op zondag drieëntwintig mei onze vlucht naar Bangkok
(Thailand). Bangladesh, waar we eerst heen wilden, hebben we laten schieten
vanwege de hitte daar. Tibet is op het moment erg duur om vanuit Nepal te bereizen.
Vanaf de Chinese kant is het stukken gemakkelijker. Uiteindelijk werd het dus
Thailand. Na vier maanden verlaat ik Nepal met pijn in mijn hart, hier kom ik zeker
nog eens terug!